

เรื่องสนุกในภาษาไทย : อักษรวิธ

มงคล เดชนครินทร์*

บทคัดย่อ

บทความนำเสนอเรื่องสนุกและแง่คิดชั้น ๆ เกี่ยวกับลักษณะตัวอักษร การสะกด การันต์ การเขียนคำพ้องเสียง การเขียนคำทับศัพท์ การวางรูปตัวอักษร ฯลฯ นอกจากนี้ยังให้ตัวอย่างข้อควรคิดในการอ่านคำที่มีรูปอย่างเดียวกัน แต่ออกเสียงต่างกันหรือเขียนต่างกันแต่ออกเสียงเหมือนกัน การแผลงอักษร การสนธิ และความหมายของเสียงพยัญชนะ และสระบางเสียงในภาษาไทยด้วย

เมื่อพูดถึงภาษาไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เป็นหลักภาษา ผู้เขียนเชื่อว่าผู้ที่เป็นักเรียนส่วนมากไม่ค่อยชอบ ทึ่งนี้อาจจะเป็นเพราะวิชาภาษาไทยมีคะแนนน้อย ไม่ค่อยจะมีความสำคัญต่อการสอบคัดเลือกเพื่อเรียนต่อเท่าวิชาอื่น ๆ เช่น ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ฯลฯ หรืออาจเป็นเพราะเห็นกันว่าภาษาไทยเป็นสิ่งที่รู้ๆ กันอยู่แล้วก็ได้ ผู้เขียนเองเมื่อครั้งที่เป็นักเรียนอยู่ก็ไม่ค่อยสนใจ

ภาษาไทยเท่าไรนักเช่นกัน แต่ต่อมาภายหลังเมื่อทำงานสอนวิชาการ จำเป็นต้องเขียนบทความ อีกทั้งต้องแต่งตำราทางวิชาการ ได้อ่านหนังสือหรือบทความเกี่ยวกับภาษาไทยบ่อยๆ เข้า ก็ได้เริ่มเห็นความสำคัญของภาษาไทยและเริ่มรู้สึกชอบภาษาไทยมากขึ้นเป็นลำดับผู้ที่ชอบภาษาไทยนั้นอาจจะมีเหตุผลของแต่ละคนแตกต่างกันไป เช่น ชอบเพราะเห็นว่าเป็นสิ่งที่แสดงถึงศิลปวัฒนธรรมประจำชาติ

*มงคล เดชนครินทร์

วศ.บ. เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง (จุฬาฯ)

M. Sc., Ph. D. (Stanford)

รองศาสตราจารย์ ภาควิชาวิศวกรรมไฟฟ้า

คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หรือเป็นมรดกตกทอดมาจากบรรพบุรุษไทย
เป็นต้น สำหรับผู้เขียนเองชอบภาษาไทยด้วย
เหตุผลเชิงชาตินิยมอยู่บ้างเหมือนกัน แต่ถ้าจะ
ให้บอกเหตุผลที่หนักแน่นกันจริงๆ แล้ว
ผู้เขียนก็ต้องรับว่าชอบภาษาไทยเพราะเห็นว่า
เป็นภาษาที่สนุก คำว่า สนุก ในที่นี้ผู้เขียน
ไม่ได้หมายความว่าแค่เพียงว่ามีเรื่องที่น่าขันน่า
หัวเราะอย่างเดียว แต่รวมถึงการมีเรื่องที่น่า
สนใจที่อาจจะไม่น่าขันน่าหัวเราะสำหรับบางคน
ด้วยก็ได้ จุดประสงค์ในการเขียนบทความนี้ก็
เพื่อรวบรวมเรื่องสนุกสนานต่าง ๆ ในภาษา
ไทย มาเล่าสู่กันฟังเท่าที่ประสบการณ์ของผู้
เขียนจะอำนวย ในการนี้ผู้เขียนจะไม่เน้นหนัก
เรื่องทางวิชาการให้มากนัก การอ้างอิงถึงเอกสาร
ต่าง ๆ จะขอทำเท่าที่เห็นว่าจำเป็นสำหรับผู้ที่
สนใจติดตามรายละเอียด ถ้ามีส่วนใดของ
บทความที่ผู้เขียนยกขึ้นมากล่าว โดยไม่มีการ
อ้างอิงอย่างเป็นทางการ ก็ขอให้ท่านผู้อ่านได้
โปรดทราบว่าส่วนนั้นเขียนขึ้นจากความทรงจำ
ของผู้เขียนเองทั้งสิ้น

ในตอนเริ่มต้นนี้ผู้เขียนใคร่ขอกล่าวถึง
หัวข้อเรื่องในหลักภาษาเสียก่อน หลักภาษาไทย
หรือไวยากรณ์ไทยนั้นเมื่อแบ่งหัวข้อตามตำรา
ภาษาไทยในสมัยก่อน เช่น ตำราของพระยา-
อุปทิศศิลปสาร^๑ ก็จะแบ่งได้เป็น ๔ หัวข้อ คือ
อักขรวิธี (เรื่องของลักษณะอักษร วิธีประสม
อักษร และวิธีใช้อักษร) วจีวิภาค (เรื่องของ

การจำแนกถ้อยคำ) วากยสัมพันธ์ (เรื่องของ
ความเกี่ยวข้องของคำต่าง ๆ) และฉันทลักษณ์
(ลักษณะของคำประพันธ์ที่เป็นโคลง ฉันท์
กาพย์ กลอน ต่าง ๆ) ในบทความนี้ผู้เขียนจะ
ขอเขียนตามหัวข้อทั้งสี่ดังกล่าวโดยสังเขป พอ
ให้ผู้อ่านได้เห็นตัวอย่างเรื่องสนุกในภาษาไทย

๑. เรื่องสนุกในอักขรวิธี

อักขรวิธีในหัวข้อนี้จะประกอบด้วยเรื่อง
ของพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ การสะกด-
การรันตี การอ่านและพูด การแผลงอักษร และ
การสนธิคำ ขอเริ่มด้วยเรื่องของพยัญชนะก่อน

พยัญชนะ ปัจจุบันมี ๔๔ ตัว เรียง
ลำดับจาก ก ถึง ฮ ในจำนวนนี้มีตัวที่เลิก
ใช้ไปแล้ว ๒ ตัว คือ ข กับ ค (สำหรับตัว
ค นักเขียนการ์ตูนผู้มีชื่อเสียงของไทยคนหนึ่ง
ยังคงใช้อยู่) ลักษณะที่น่าสังเกตในพยัญชนะ
ไทยมีอยู่ด้วยกันหลายประการ คือ

(๑) ตัว ก และ ฅ เป็นพยัญชนะเพียง
สองตัวที่ไม่มีม้วนหัว

(๒) พยัญชนะที่ต่างกันเฉพาะที่หัวมี
เป็นกลุ่ม ๆ ดังนี้ คือ ก-ก-ภ, ข-ข, ม-ม,
ช-ช, ท-ท และ ร-ร

(๓) พยัญชนะที่ต่างกันเฉพาะที่สันบน
ได้แก่ ค กับ ต และ ค กับ ต

(๔) พยัญชนะที่ต่างกันเฉพาะที่หาง
หรือที่ฐานมีเป็นกลุ่ม ๆ ดังนี้ คือ ช-ช, ช-ช,
ฉ-ฉ-ฉ, ฎ-ฎ, บ-บ-บ-น, ผ-ผ, พ-พ-พ,
ล-ล, จ-จ และ อ-อ

ประวัติความเป็นมาของพยัญชนะไทยมีกล่าวไว้ในตำราภาษาไทยบางเล่ม (เช่น ตำราของอาจารย์กำชัย ทองหล่อ^๒ เป็นต้น) พอสมควรแล้ว จะไม่ขอกกล่าวซ้ำ แต่จะขอเล่าเรื่องเกี่ยวกับพยัญชนะไทยเรื่องหนึ่งซึ่งมีผู้คิดแข่งขันมาอธิบายลักษณะต่างๆ ของพยัญชนะไทยในข้อ (๑)-(๔) ข้างบนนี้ เรื่องดังกล่าวเป็นนิทานชาวบ้านซึ่งมีเนื้อความเป็นทำนองว่าแต่เดิมนั้นพยัญชนะไทยมีลักษณะไม่ครบ ๔๔ ตัว อย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ต่อมาเกิดการทะเลาะวิวาทกันระหว่างพยัญชนะแบบต่างๆ จนถึงขั้นตีรันฟันแทงกันขึ้น ผลจากการต่อสู้กันด้วยอาวุธปรากฏว่าตัว ก บางตัวถูกฟันหัวขาด กลายเป็นตัว ก และบางตัวก็ถูกตีหัวหักไหลไปอยู่ข้างใน กลายเป็นตัว ฅ ทั้ว ร บางตัวถูกตีจนหัวยี่ต้อออก กลายเป็นตัว ฐ บางตัวในพวกของตัว ข, ม, ช และ ท ถูกตีหัวแตกกลายเป็นตัว ข, ม, ช และ ท ตามลำดับ ตัว ค และ ด บางตัวถูกตีสนหลังยุบลงไปกลายเป็นตัว ค และตัว ต บางตัวในพวกของตัว ซ, ป, ฝ, ฟ, ส และ ฮ ถูกฟันหรือถูกตีที่หาง ทำให้หางขาดหรือบิตงอ กลายเป็นตัว ข, บ-ษ, ฝ, พ-พ, ล และ อ ตามลำดับ บางตัวในพวกของตัว ญ และ ฎ ได้รับผลกระทบกระเทือนที่ส่วนล่าง กลายเป็นตัว ฉ-ฉ ตัว ฎ ตามลำดับ นอกจากนี้ตัว ฐ บางตัวและตัว ป บางตัวถูกทำร้ายทั้งที่ส่วนบนและส่วน

ล่างจนรูปร่างผิดเพี้ยน กลายเป็นตัว จ และ น สำหรับตัว ฑ นั้นภายหลังเมื่ออายุมากเข้าก็ปรากฏว่าบางตัวขาพิการ กลายเป็นตัว ฒ ไป นิทานเรื่องนี้ใครเป็นคนต้นคิดและต้นฉบับเดิมเป็นอย่างไรก็ไม่ทราบ ผู้เขียนเองได้ฟังจากผู้ใหญ่ท่านหนึ่งสมัยที่ผู้เขียนยังเป็นเด็ก

ทางด้าน **สระ** ภาษาไทยเรามีสระอยู่ ๒๑ รูป ซึ่งเมื่อนำมาประสมกันเข้าก็จะเกิดเป็นเสียงสระ ๓๒ เสียง (รายละเอียดของสระนี้ท่านผู้อ่านที่สนใจโปรดดูในตำราภาษาไทย เช่น ตำราของอาจารย์กำชัย ทองหล่อ (๒)) สระบางตัว เช่น ฤ ฤๅ ฦ ฎ (สองตัวสุดท้ายนี้ปัจจุบันเลิกใช้กันแล้ว) มีรูปคล้ายๆ พยัญชนะ บางตัวก็ไปตั้งเอาพยัญชนะมารวมด้วย อย่างเช่น สระเอียะ-เอีย, อวะ-อัว, ร หัน (อย่างที่ปรากฏในคำว่า ขรรค์) และสระ เอือะ-เอือ ซึ่งต้องมีพยัญชนะ ย, ว, ร และ อ ตามลำดับประกอบอยู่ นอกจากนี้ก็มีสระ ี (ไม้ไต่คู้) ซึ่งคล้ายกับเครื่องหมายวรรณยุกต์ ตรีรูปร่างแล้วรูปสระก็มีลักษณะแปลกๆ คล้ายกับรูปพยัญชนะเหมือนกัน แต่หน้าเสียดายที่ยังไม่มีใครตั้งนิทานชาวบ้านขึ้นมาอธิบายลักษณะแปลกๆ ของรูปสระเลย

สำหรับ **วรรณยุกต์** นั้น มี ๔ รูป คือ ˊ ˋ ˊˋ + ซึ่งเรียกว่าวรรณยุกต์เอก โท ตรี จัตวา ตามลำดับ และมี ๕ เสียง คือ สามัญ

เอก โท ทรี จัตวา รูปวรรณยุกต์มีแปดอยู่
๒ รูป คือ รูปวรรณยุกต์ตรีมีลักษณะเหมือน
เลขเจ็ด (๗) ไทย (ในเรื่องของสระ ไม้ไต่คู้
ก็มีลักษณะเหมือนเลขไทยตัวหนึ่ง คือ เลข ๘)
และรูปวรรณยุกต์จัตวามีลักษณะเหมือนกับ
เครื่องหมายบวก (+) ในวิชาคณิตศาสตร์ ข้อ
สังเกตเกี่ยวกับรูปวรรณยุกต์ดังกล่าวนี้ เมื่อ
ผู้เขียนได้เล่าให้เพื่อนคนหนึ่งฟัง เขาก็เสนอ
กับผู้เขียนว่าในอนาคตถ้ามีการคิดวรรณยุกต์
เพิ่มขึ้นมาใหม่ เราน่าจะนำเอาเลขไทยตัวอื่นๆ
เช่น เลข ๕, ๖ หรือ ๙ รวมทั้งเครื่องหมาย
ทางคณิตศาสตร์แบบอื่นๆ เช่น เครื่องหมาย
ลบ (-) คูณ (×) และหาร (÷) มาเขียนเป็น
รูปของวรรณยุกต์ที่คิดขึ้นมาใหม่นั้นเป็นการ
เลียนแบบรูปวรรณยุกต์ที่มีอยู่แล้ว นี่ก็เป็น
ข้อเสนอสนุกๆ อย่างหนึ่งซึ่งผู้รู้ภาษาไทยไม่
จำเป็นต้องรับฟังก็ได้

การนำพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์อีก
ทั้งเครื่องหมายประกอบอื่นๆ มาเขียนเป็นคำใน
ภาษาไทยนั้นมีหลักเกณฑ์ต่างๆ มากมาย ส่วน
ข้อยกเว้นของหลักเกณฑ์ต่างๆ ก็มีอยู่มาก
เรื่องที่สนุกแต่ไม่น่าขันก็คือ การที่คนไทยเรา
มักจะเขียนคำในภาษาไทยผิดพลาดกันบ่อยๆ
สาเหตุที่เขียนผิดพลาดอาจเป็นเพราะความสับสน
ในหลักเกณฑ์การสะกดการันต์ นอกจากนั้น
ก็อาจเป็นเพราะไม่ทราบหลักภาษา รวมทั้ง
สะเพร่าด้วย สาเหตุเรื่องความสับสนดูจะเป็น

เรื่องสำคัญเพราะคำในภาษาไทยปัจจุบันนั้น
คำที่ออกเสียงเหมือนกันหรือคล้ายกันแต่สะกด
การันต์ต่างกันมีอยู่เป็นจำนวนมาก ตัวอย่าง
เช่น

ก. “สะดวก” และ “สะกด” มีการ
ประวิสรรชนีย์ (ใส่รูปสระ “ะ”) แต่ “สบาย”
และ “สกัด” ไม่มีการประวิสรรชนีย์ (คำอื่นๆ
ทำนองนี้มีรวบรวมไว้ในเอกสารอ้างอิง (๓)
หน้า ๑๘-๑๘)

ข. “นิตย” มี ย ข้างท้าย แต่ “สถิต”
ไม่มี ย ส่วน “บัณฑิต” และ “บัณฑิตย” ใช้
ได้ทั้งสองคำ แล้วแต่ความหมาย

ค. “หมายเหตุ” มีสระอุที่คำ เหตุ แต่
“ข้อสังเกต” ไม่มีสระอุ

ง. “กระทง” หรือ “กะทง” ใช้ได้
ทั้งสองรูป แต่ “กระบวน” กับ “กะแผลก”
ใช้ได้รูปเดียว จะใช้ว่า กระบวน หรือ กระแผลก
ไม่ได้ (คำอื่นๆ ทำนองนี้มีในเอกสารอ้างอิง
(๓) หน้า ๑-๑๗)

จ. “บรรทุก” กับ “บรรทัด” ใช้ บรร-
แต่ “บันทึก” กับ “บันทึง” กลับใช้ บัน-
(คำอื่นๆ ทำนองเดียวกันนี้มีอยู่ในเอกสาร
อ้างอิง (๓) หน้า ๑๔๓-๑๔๖)

ฉ. “บริเวณ” ใช้ ณ เป็นตัวสะกด
แต่ “ตระเวน” ใช้ น เป็นตัวสะกด

ช. “ศัพ” ใช้ ศ แต่ “มหรสพ” ใช้ ส

ซ. “สุตฺร” ใช้ ทร เป็นตัวสะกด แต่
“พหูสุตฺ” ใช้ ต เป็นตัวสะกด

ฯลฯ

ความสับสนในการสะกดการันต์อาจเกิดจากการได้แนวเทียบมาผิด ๆ หรืออาจเป็นผลจากการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์ของอักษรวิธีในภาษาไทยด้วยก็ได้ เพราะการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้คำบางคำมีวิธีสะกดการันต์ผิดไปจากเดิม ผู้ใช้ภาษาไทยที่ปรับตัวไม่ทันจึงยอมเขียนคำบางคำเหล่านั้นผิดพลาดได้ ยกตัวอย่าง เช่น เมื่อราชบัณฑิตยสถานได้ชำระพจนานุกรม พ.ศ. ๒๔๗๐ ของกรมตำรา กระทรวงธรรมการ (ปัจจุบัน คือ กระทรวงศึกษาธิการ) และได้พิมพ์พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๔๙๓ ออกมานั้นปรากฏว่ามีคำบางคำสะกดผิดไปจากเดิม ดังตัวอย่างในตารางแสดงการเปรียบเทียบข้างล่างนี้ (จากเอกสารอ้างอิง (๑๕) หน้า ๕๐ และ ๓๑๒)

พจนานุกรม พ.ศ. ๒๔๗๐ พจนานุกรม พ.ศ. ๒๔๙๓

ชนะนิต	ชนิต
ผะดุง	ผดุง
เขตต์, เขต	เขต
จิตต์	จิต
ชนะนะ	ชนะ
เฉพะะ	เฉพา
ปราณี	ปรานี

ฯลฯ

ความสับสนทางอักษรวิธีอาจเกิดขึ้นในการเขียนคำพ้องเสียงและคำคล้ายซึ่งในภาษาไทยมีอยู่มาก ตัวอย่างของ คำพ้องเสียง ได้แก่ ใน-ไน, ไย-โย, การ-การณฺ์-การยฺ์-กาพ-กาล-กาน-กานต์-กาญจน์, ขรรค์-ขันธ์-ขันธ์จฺ์-ขันธ์ ฯลฯ (โปรดดูเอกสารอ้างอิง (๔) และเอกสารอ้างอิง (๕) หน้า ๙-๘๒ เป็นตัวอย่าง) ส่วนตัวอย่างของ คำคล้าย ได้แก่ “เก็ดด” (สิ่งที่ซ้อนเหลื่อมกันเป็นแผ่น ๆ) กับ “เกร็ด” (ส่วนย่อย) และ “ทตรง” (ออกทรัพย์แทนไปก่อน) กับ “ทดลอง” (ลองทำ, ลองให้ทำ) เป็นต้น (คำอื่น ๆ ทำนองเดียวกันนี้มีอยู่ในเอกสารอ้างอิง (๖) หน้า ๙-๑๐๐)

ความบกพร่องในการเขียนคำไทยที่มักเกิดขึ้นบ่อยอีกอย่างหนึ่งก็คือการใช้วรรณยุกต์ผิดพลาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำที่ประกอบด้วยอักษรต่ำสระเสียงสั้นอย่างเช่น นะ และ คะ ซึ่งมีเสียงของวรรณยุกต์ตรีอยู่แล้วนั้น บางคนกลัวว่าจะไม่ได้เสียงตรีจริง จึงใส่วรรณยุกต์ตรีเข้าไปด้วย (คงจะเผื่อเหนียวแบบคนที่ห้อยพระเครื่องไว้หลายองค์กระมัง) ทำให้คำกลายเป็น น๊ะ และ ค๊ะ ซึ่งผิดหลักการผันอักษรตัวอย่าง อื่น ๆ ที่พบในงานเขียนและงานโฆษณา ได้แก่ ฟลักซ์ กับ ไฟล๊อต ซึ่งผิดและควรแก้เป็น “ฟลักซ์” กับ “ไฟล๊อต” ตามลำดับ

การใช้วรรณยุกต์ผิดพลาดนี้ความจริง
เคยมีปรากฏมาตั้งแต่โบราณกาลแล้ว เช่น ใน
รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้า
อยู่หัว เคยมีผู้เขียนคำ “ฤ” ผิดไปเป็น หฤ
บ้าง ฤ ้าง บ้าง เพื่อให้ออกเสียงเป็น “หรือ” ทำ
ให้ต้องมีพระบรมราชโองการออกมาเตือนผู้ใช้
ภาษาไทยในปี พ.ศ. ๒๓๙๖ ถึงข้อความ (จาก
เอกสารอ้างอิง (๑๒) หน้า ๑๒๙-๑๓๐) ต่อไปนี้

“ด้วยอักษร ๔ อักษร คือ ฤ ฎ ฏ ฎ นี้
ทศวรรษจะใส่ ห นำแลใส่กาะบาทไม่ เมื่อถึงคำว่า
ฤ ที่เขียนอุครริกว่าโบราณว่า หฤ ้าง ฤ ้าง
ก็ให้เขียนแต่ ฤ อย่างนี้ อย่าให้เขียน ห นำแลใส่
กาะบาทเลย ด้วยตัว ห นั้นเฉพาะนำได้แต่อักษร
คำเหมือนอย่าง หมู หิน แหวน อย่างนี้เป็นอักษร
คำ จึงเอา ห นำได้ อักษรคำ นั้นคือ คค พง, ช
ช ฉ ญ, ท ฉ ฉ, ท ฉ น, พ ฟ ภ ม, ย ร ล ว ฮ แล
กาะบาทนั้นใช้ได้แต่อักษรกลาง เหมือนอย่าง เก้ง
เป่า จำ อย่างนี้เป็นอักษรกลางจึงใส่กาะบาทได้
อักษรกลางนั้นคือ ก จ ฎ ฏ ค ต บ ป อ ตั้งแต่
นี้สืบไปให้เข้าทุกของรูปพระบาทผู้น้อยผู้ใหญ่
ซึ่งจะมีพระเขียนหนังสือเรื่องราวขึ้นกราบทูลพระ
กรุณาแล้วก็ให้ศึกษาไต่ถาม เขียนให้ถูกต้องตาม
อักษรสูง อักษรกลาง อักษรคำ อย่าให้เขียนใส่
กาะบาทแลเอา ห นำผิด ๆ เข้ามาทุกเกล้าทุก
กระหม่อมถวายเป็นอันชาติเดียว”

การใช้ตัวอักษรให้ถูกต้องตามอักษรวิธี
เป็นเรื่องที่สำคัญมากในภาษาทุกภาษา เพราะ

ถ้าใช้ตัวอักษรผิดพลาด คำและความหมายของ
คำก็จะเปลี่ยนไป ซึ่งก็อาจทำให้เกิดเรื่องสนุก
ขึ้นได้ ดังที่จะนำมาแสดงเป็นตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ ๑ ผู้ร่วมการประชุมคนหนึ่ง
เขียนบันทึกเล่าเรื่องการประชุมไว้ตอนหนึ่งว่า
“ประธานกับรองประธานนั่งติดกัน” แต่เมื่อ
บันทึกนี้ไปถึงพนักงานพิมพ์ดีดปรากฏว่าพนักงาน
พิมพ์ดีดตีพิมพ์สระ อ ในคำว่า “ติด”

ในตัวอย่างนี้ท่านผู้อ่านลองนึกอ่าน
ประโยคที่บกพร่องแล้วคิดดูเอาเองว่าความ-
หมายของคำและประโยคได้เปลี่ยนไปมากน้อย
เพียงใด

ตัวอย่างที่ ๒ (จากหนังสือของอาจารย์
เปลื้อง ณ นคร (๒๑) หน้า ๑๔๓-๑๔๔) ถ้า
เราออกเสียงประโยคว่า “ฉันชอบขี่ม้าทุกวัน”
ตามใจชอบ โดยไม่คำนึงถึงเสียงวรรณยุกต์ที่
ถูกต้องแล้วผู้ฟังอาจได้ยินประโยคดังกล่าวเป็น
อย่างอื่น เช่น

ฉันชอบขี่ม้าทุกวัน	ฉันชอบขี่ม้าทุกวัน
ฉันชอบขี่หมาทุกวัน	ฉันชอบขี่หมาทุกวัน
ฉันชอบขี่ม้าทุกวัน	ฯลฯ

อักษรวิธีไทยนี้มีข้อดีประการหนึ่ง คือ
การที่ตัวอักษรไทยใช้เขียนคำที่มาจากภาษาอื่น
ได้ถูกต้องใกล้เคียงกับสำนวนเดิมของเขามาก
ที่สุด เรื่องนี้อาจารย์ภาษาไทยหลายท่าน เช่น
อาจารย์กำชัย ทองหล่อ (เอกสารอ้างอิง (๒)

หน้า ๖๑) และอาจารย์ประจักษ์ ปรากฏพิทยากร (เอกสารอ้างอิง (๗) หน้า ๑-๔) เป็นต้น ได้กล่าวคำรับรองไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจารย์ท่านหลังนี้ได้ยกตัวอย่างเพลงไทยที่มีคำร้องเป็นภาษาแขก ญวน พม่า มอญ และ จีน มาแสดงไว้ด้วย ผู้เขียนบทความนี้เชื่อตามอาจารย์ท่านเหล่านี้อย่างจริงจัง เพราะเคยได้อ่านเปรียบเทียบการเขียนคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษในภาษาตะวันออกบางภาษามบ้าง และพบว่าภาษาไทยได้เปรียบภาษาตะวันออกภาษาอื่น ๆ จริง ยกตัวอย่าง เช่น ชื่อคาราภาพยนตร์ที่ภาษาจีนเขียนแล้วอ่านออกเสียงเป็น “สี่ไถฟูหมากขวน” กับ “อีเหลซาปัด ไถหลอย” นั้น ภาษาไทยเขียนได้เป็น “สี่ไฟ แมกควีน” กับ “เอลิซาเบท เทย์เลอร์” ตามลำดับ ส่วนคำที่ภาษาญี่ปุ่นเขียนแล้วอ่านออกเสียงเป็น “วาซิงตง” กับ “โทริงซิดตา” นั้น ภาษาไทยเขียนได้เป็น “วอชิงตัน” กับ “ทรานซิสเตอร์” ตามลำดับ ความได้เปรียบเช่นนี้เป็นเพราะภาษาไทยเรามีพยัญชนะมากพอ และมีสระถึง ๓๒ เสียง อีกทั้งยังมีวรรณยุกต์ซึ่งใช้บังคับเสียงให้ชัดเจนแน่นอนอีกด้วย อย่างไรก็ตาม ความร่ำรวยทางด้านอักษรวิธีของไทยนี้ก็มีข้อเสียอยู่บ้างเหมือนกัน คล้าย ๆ กับข้อเสียของความร่ำรวยในกองมรดกที่มีทายาทหลายคนนั่นเอง ท่านผู้อ่านอาจจะเคยสังเกตว่าเศรษฐกิจบางคนพอถึงแก่กรรมแล้ว ลูกหลานก็ทะเลาะ

กันเรื่องมรดก บางครั้งถึงกับต้องขึ้นโรงขึ้นศาลให้ตุลาการตัดสินความ เรื่องในอักษรวิธีไทยก็เป็นเช่นเดียวกัน กล่าวคือผู้ใช้ภาษาไทยซึ่งเป็นเสมือนผู้รับมรดกทางด้านภาษาของชาตินั้น บางครั้งก็มีความเห็นขัดแย้งกันในเรื่องการใช้ภาษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการทับศัพท์ภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยนั้น ผู้ใช้ภาษาไทยเคยมีความเห็นไม่ลงรอยกันเป็นอย่างมาก จนถึงกับราชบัณฑิตยสถานต้องแต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นมาในปี พ.ศ. ๒๕๒๓ เพื่อปรับปรุงหลักเกณฑ์การทับศัพท์เก่าซึ่งใช้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๘๕ และเป็นสาเหตุหนึ่งของความขัดแย้งดังกล่าวนั้นเสียใหม่ ความขัดแย้งหรือความเห็นไม่ลงรอยกันในการทับศัพท์ภาษาอังกฤษ ซึ่งก็เป็นเรื่องสนุกในอักษรวิธีไทยอีกเรื่องหนึ่ง มีตัวอย่างดังต่อไปนี้ (จากเอกสารอ้างอิง (๘)) คือ

๑. บางคนเห็นว่าพยางค์หน้าทีออกเสียงอะ ในคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษควรประวิสรรชนีย์ แต่บางคนเห็นว่าไม่ควรประ ผลก็คือคำคำเดียวกันมีผู้ทับศัพท์เป็น ๒ แบบ เช่น คำ asymptote มีผู้ทับศัพท์เป็น อซิมป์โตต บ้าง อะซิมป์โตต บ้าง

๒. คำภาษาอังกฤษที่มีการเปลี่ยนท้ายคำตามพจน์หรือตามหน้าที่ของคำ เมื่อทับศัพท์เป็นคำไทย บางคนเห็นว่าควรใช้คำเดียวกัน บางคนเห็นว่าควรเปลี่ยนคำทับศัพท์ไปตามคำ

ในภาษาอังกฤษ ตัวอย่าง เช่น locus-loci
บางคนทับศัพท์เป็น โลกัส คำเดียว บางคน
ทับศัพท์เป็น ๒ คำ คือ โลกัส กับ โลไซ

๓. บางคนเห็นว่าการเขียนคำทับศัพท์
ภาษาอังกฤษไม่จำเป็นต้องใส่รูปวรรณยุกต์
เพราะเสียงภาษาอังกฤษไม่แน่นอนอยู่แล้ว
เวลาอ่านคำทับศัพท์เราก็อพยออกเสียงวรรณยุกต์
ช่วยเอาเอง เช่น “ยุโรป” อ่านเป็น ยู-โรป
“ลิโด” อ่านเป็น ลิ-โด “เทคโนโลยี” อ่าน
เป็น เท็ก-โน-โล-ยี เป็นต้น แต่บางคนเห็น
ว่าควรใส่รูปวรรณยุกต์ลงไปด้วยเพื่อให้ออก
เสียงได้ชัดเจนขึ้น และป้องกันความกำกวม
เช่น “โคก” “ปลัก” “โคมา” ถ้าไม่ใส่
วรรณยุกต์ก็จะกลายเป็น “โคก” “ปลัก”
“โคมา” ซึ่งความหมายอาจจะเปลี่ยนไปเข้ากับ
คำที่มีในภาษาไทยอยู่แล้ว

๔. บางคนเห็นว่าพยัญชนะไทยบางตัว
ที่ให้ออกพยัญชนะอังกฤษควรเปลี่ยนแปลงไป
ตามตำแหน่งที่อยู่ในคำ เช่น ตัว t ถ้าอยู่หน้า
คำให้ออกเป็น ท แต่ถ้าเป็นตัวข้างในคำหรือ
ท้ายคำก็ให้ออกเป็น ต แต่บางคนเห็นว่าควร
ใช้พยัญชนะไทยตัวเดียวกันทุกแห่ง เช่น t ให้
ออกเป็น ท ทุกแห่ง

ผลจากความคิดเห็นไม่ตรงกันดังกล่าว
แล้วนี้ได้ทำให้คำภาษาอังกฤษบางคำมีคำทับ-
ศัพท์เป็นไทยแตกต่างกันเป็นจำนวนมาก ยก

ตัวอย่าง เช่น คำ electronics (ซึ่งปัจจุบัน
ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ทับศัพท์เป็น
“อิเล็กทรอนิกส์”) นั้น เคยมีคำทับศัพท์
(จากเอกสารอ้างอิง (๘)) ต่างกันถึง ๑๗ แบบ
เป็นอย่างน้อย คือ

อิเล็กทรอนิกส์ อีเล็กทรอนิกส์ อีเลคทรอนิกส์
อีเล็คทรอนิกส์ อีเลคทรอนิกส์ อีเล็คทรอนิกส์
อีเลคทรอนิกส์ อีเล็คทรอนิกส์ อีเล็คทรอนิกส์
อีเล็คทรอนิกส์ อีเล็คทรอนิกส์ อีเลคทรอนิกส์
อีเลคทรอนิกส์ อีเลคทรอนิกส์ อีเลคทรอนิกส์
อีเลคทรอนิกส์ อีเลคทรอนิกส์ อีเลคทรอนิกส์

ท่านผู้อ่านจะสนุกกับเรื่องการทับศัพท์
ภาษาอังกฤษด้วยหรือไม่ผู้เขียนไม่ทราบ แต่
เรื่องนี้เคยเป็นส่วนหนึ่งของการอภิปรายที่สนุก
มากเรื่องหนึ่งมาแล้ว (ท่านที่สนใจเรื่องการ
อภิปรายนี้ โปรดดูเอกสารอ้างอิง (๙), (๑๐)
และ (๑๑))

ว่ากันตามจริงแล้วคำในภาษาไทยบางคำ
ซึ่งแม้จะไม่ใช่คำทับศัพท์ภาษาต่างประเทศก็
ยังมีข้อถกเถียงกันอยู่ว่าควร จะเขียนอย่างไร
ตัวอย่างของคำที่ยังมีข้อขัดแย้งกันอยู่คำหนึ่งก็
คือคำที่ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้เขียนเป็น
“สัญลักษณ์” คำนี้ผู้ใช้ภาษาไทยบางคนเห็นว่า
ควรเขียนเป็น “สัญญลักษณ์” ส่วนคนอื่น ๆ
กลับเห็นว่าควรเขียนเป็น “สัญญลักษณ์” (โปรด
ดูเอกสารอ้างอิง (๑๒), (๑๓) และ (๑๔)) นี้ก็
น่าสนใจเหมือนกัน

เมื่อได้กล่าวถึงภาษาอังกฤษในส่วนที่มาเกี่ยวข้องกับภาษาไทยด้านการทับศัพท์แล้ว ผู้เขียนก็ใคร่ขอให้ท่านผู้อ่านได้ตั้งข้อสังเกตว่าการวางตำแหน่งของตัวอักษรภาษาอังกฤษ และการวางตำแหน่งของตัวอักษรภาษาไทยเทียบกับแนวเส้นบรรทัดนั้นมีความแตกต่างกันอยู่บ้าง กล่าวคือตัวอักษรภาษาอังกฤษทั้งพยัญชนะและสระอยู่บนบรรทัดด้วยกันเป็นระดับเดียวกัน แต่ตัวอักษรภาษาไทยอยู่เหนือบรรทัดบ้าง บนบรรทัดบ้าง ใต้บรรทัดบ้าง แตกต่างกันเป็น ๔ ระดับ การวางตำแหน่งตัวอักษรไทยเช่นนี้ทำให้เกิดความยุ่งยากลำบากในทางเทคนิคอยู่ ๒ ประการ ประการแรกเมื่อมีการเรียงพิมพ์ข้างเรียงอาจจะพลั้งเผลอ ลืมใส่สระเหนือบรรทัดหรือใต้บรรทัดเสียบ้าง ลืมใส่วรรณยุกต์เสียบ้าง ทำให้หนังสือที่พิมพ์ออกมามีโอกาสผิดพลาดได้มาก ประการที่ ๒ เมื่อมีการแสดงผลข้อมูลเป็นอักษรไทยบนจอภาพโทรทัศน์โดยใช้คอม-

พิวเตอร์ ระบบการทำงานที่ใช้ในเครื่องคอมพิวเตอร์จะมีความซับซ้อนค่อนข้างมาก และหน่วยความจำของเครื่องคอมพิวเตอร์ก็อาจต้องมีขนาดใหญ่ เพื่อจะได้เก็บข้อมูลของตัวอักษรต่าง ๆ ได้ครบทั้ง ๔ ระดับ ทำให้สิ้นเปลืองมากกว่ากรณีที่ตัวอักษรทั้งหมดอยู่ในระดับเดียวกัน ด้วยเหตุนี้จึงมีผู้เสนอว่าอักษรไทยควรเขียนหรือพิมพ์เรียงกันบนบรรทัดเป็นระดับเดียวตามวิธีการเขียนตัวอักษรไทยของพ่อขุนรามคำแหงมหาราช หรือตามที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงเสนอแนะไว้ก่อน (โปรดคึกเอกสารอ้างอิง (๑๕) หน้า ๑๒๘-๑๓๙)^(๑) ผู้ที่เห็นด้วยกับวิธีการเขียนตัวอักษรไทยแบบนี้หนึ่งก็คือ แสงทอง (หลวงบุญมานพพาณิชย์) ซึ่งได้เสนอหลักเกณฑ์ในรายละเอียดเอาไว้ในเอกสารอ้างอิง (๑๖) หน้า ๑๑๕-๑๒๐ และได้ให้ตัวอย่างการเขียนคำบางคำตามวิธีใหม่ดังเช่นที่แสดงไว้ข้างล่างนี้

คำที่เขียนตามปกติ	อักษร	อา ลัย โ อี้ เกาะ เมีย ฯลฯ
คำที่เขียนตามวิธีของแสงทอง	อักษร	าลย โย โ กอ มเฯ ฯลฯ

ในปัจจุบัน นักวิชาการบางคนก็ได้เสนอให้เขียนตัวอักษรไทยเรียงกันบนบรรทัดเป็นระดับเดียวด้วยเช่นกัน เพื่อความสะดวกในการ

ใช้เป็นข้อมูลสำหรับเครื่องคอมพิวเตอร์ แต่เนื่องจากเรื่องนี้เป็นสิ่งที่ฝืนความเคยชินของคนส่วนมาก จึงเกิดความสับสนกันจนเมื่อมีผู้ที่ไม่

(๑) ผู้ที่สนใจภาษาไทยผู้หนึ่ง คือ สมปราวณา บุนนาค (เอกสารอ้างอิง (๑๕)) ได้เสนอให้ใช้อักษรวิธีตามแบบของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวในการเขียนคำทับศัพท์ที่ภาษาอังกฤษ อย่างไรก็ตาม ผู้ที่สําคัญท่านหนึ่ง คือ พระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ ไม่ทรงเห็นด้วยกับอักษรวิธีดังกล่าว ทรงให้เหตุผลว่าประโยชน์ที่จะได้ไม่คุ้มค่ากับความลำบาก (ศิริเปรมจิตต์ (๑๕) หน้า ๓๐๕)

เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะนี้และคัดค้านอย่างค่อนข้างจะรุนแรง “สนททะเล” ได้แสดงความเห็นคัดค้านเอาไว้ในบัญชีรของตนในหนังสือพิมพ์มติชนรายวัน ฉบับวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๒๕ ถึงข้อความที่คัดมาเป็นบางตอนต่อไปนี้

“.....

ได้ยินว่ามีคนคิดปฏิวัติปฏิรูป “อักษรไทย”

หาว่าเซย !

มีสระอยู่ข้างบนอยู่ข้างล่าง มีวรรณยุกต์เอก โท ตรี จัตวา นำว่าคาญ

นักวิชาการชั้นสูงอยู่บนหอคอยท่านไม่พอใจ ว่าทำอย่างนี้เอาข้อมูลใส่คอมพิวเตอร์ลำบาก สู้แก้ให้เป็นระบบ ภาษาอังกฤษเสียยังดีกว่า....

.....

คนชื่อ เสริมศรี ก็ต้องสะกดหยั่ง

เสริมศร

บ้าชิบเป้ง! ขอโทษที่..... มันหงุดหงิดนะ!

.....

เราเข้าใจความสำคัญของการเก็บข้อมูลใส่คอมพิวเตอร์เป็นอย่างดี แต่การที่จะฝืนคนไทยทั้ง ๔๗ ล้านคนให้เรียนวิธีผสมอักษรไทยแบบใหม่กับการค้นหาวิชาการที่สามารถบรรจุตัวอักษรและสระของไทยใส่คอมพิวเตอร์นั้น คิดดูแล้วอย่างหลังนี้จะทำได้ง่ายกว่า.....”

ความจริง นับตั้งแต่พ่อขุนรามคำแหงได้ประดิษฐ์อักษรไทยขึ้นใหม่เมื่อราว ๗๐๐ ปีก่อนหน้านั้น อักษรวิธียุคใหม่ได้มีการปฏิวัติปฏิรูปกันมาหลายครั้งหลายหนแล้ว มิใช่ว่าเพิ่งจะมีผู้คิดปฏิวัติในปัจจุบันนี้แต่อย่างใด (ผู้ที่สนใจเรื่องนี้เป็นปรกติเอกสารอ้างอิง (๑๕) หน้า ๑๗๔-๑๗๕ แต่การปฏิวัติอักษรวิธียุคใหม่ ๗ ก็คงจะไม่สนุกเท่าครั้งที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๘๕ อันเป็นปีในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง ผลของการปฏิวัติอักษรวิธียุคใหม่นั้นทำให้พยัญชนะและสระที่เคยมีใช้ในภาษาไทยถูกตัดทิ้งไปหลายตัว นอกจากนั้นวิธีการเขียนคำในภาษาไทยก็เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมด้วย ยกตัวอย่าง (จากเอกสารอ้างอิง (๑๕) หน้า ๑๘๖-๑๘๗) เช่น

ก. ใ้ ไ้ แทน ใ (ใ ให้ กลายเป็น ใ ให้)

ข. ใ้ ซ แทนพยัญชนะควบกล้ำ ทร (ทราบ ทราย กลายเป็น ซาบ ซาย)

ค. ใ้ ย แทน ญ (หญิง หย้า กลายเป็น หยิง หย้า)

ง. ใ้ ส แทน ศ และ ษ (อักษร เศรษฐี กลายเป็น อักษร เสตติ)

วลา

แสงทอง ซึ่งเป็นกรรมการแก้ไขอักษรวิธียุคใหม่นี้อยู่ด้วยคนหนึ่ง ได้คิดวิธีตัดแปลงอักษรไทยที่พิสดารกว่าที่ได้ประกาศบังคับใช้

จริง ๆ ในตอนนั้นเสียด้วยซ้ำ ท่านผู้ใดกล่าวถึงความคิดสนุก ๆ ของท่านในขณะนั้นถึงนี้ (จากเอกสารอ้างอิง (๑๕) หน้า ๑๙๑)

“...ที่แท้ข้าพเจ้าเกิดมีอารมณ์คิดเลยตรง ซึ่งถ้าได้แสดงออกก็อาจเห็นว่าเป็นการประชดหรือเป็นวิถิตารมากไปก็ได้ คือข้าพเจ้าได้คิดว่าถ้าจะตัดกันทั้งที่ก็น่าจะตัดให้สับนั้นแหละจนเหลือแต่ ก ค ง จ ช ซ ด ต ท น บ ป พ พย ม ร ล ว อ ฮ เกณฑ์ให้พยัญชนะทุกตัวเป็นอักษรกลาง ผันได้ด้วยไม้เอก โท ตรี จัตวา เขียนพระสงฆ์ ว่า พระซังค์ เขียน นังไข่ว่าง เป็นนังไข่ว่าง ไม่ต้องใช้ ห นำ หนังสือยาว เขียนนังเนี้ยว ถนอม เขียน ทะน่อม แต่ข้าพเจ้านึกเล่นในใจ ไม่ได้เสนอความเห็น”

อักษรวิธีที่แก้ไขใหม่และประกาศใช้ในปี พ.ศ. ๒๔๘๕ ดังที่ได้เล่าไว้ข้างบนนั้นนั้น ใช้อยู่ได้ราว ๒ ปี คณะรัฐบาลซึ่งเปลี่ยนใหม่ในขณะนั้นก็ประกาศยกเลิก และให้กลับไปใช้

อักษรวิธีตามแบบเดิมอย่างที่เคยใช้มาก่อนที่จะมีการเปลี่ยนแปลง

ผู้เขียนขออุทิศเรื่องเกี่ยวกับการเขียนตัวอักษรในภาษาไทยไว้เพียงเท่านี้ก่อน คราวนี้ จะขอกล่าวถึงเรื่องของการอ่านและพจนานุกรมภาษาไทยต่อไป

การอ่านคำไทยมีหลักเกณฑ์และข้อยกเว้นคล้าย ๆ กันในการเขียน (โปรดดูเอกสารอ้างอิง (๑) หน้า ๕๐-๕๘ และเอกสารอ้างอิง (๒) หน้า ๖๘๑-๗๕๔ เป็นตัวอย่าง) ทางด้านการเขียนนั้น ความสับสนในหลักเกณฑ์การสะกดการันต์เป็นสาเหตุที่ทำให้เขียนผิดได้ เช่นไร ทางด้านการอ่าน ความสับสนในหลักเกณฑ์การประสมอักษรก็เป็นสาเหตุที่ทำให้อ่านผิดได้เช่นนั้น ความสับสนในหลักเกณฑ์การประสมอักษรอาจเกิดขึ้นได้จากสาเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งในบรรดาสาเหตุต่าง ๆ ต่อไปนี้ คือ

(ก) คำที่สะกดคล้าย ๆ กันอ่านออกเสียงต่างกัน ตัวอย่างเช่น

“สรรพนาม” อ่านว่า สับ-พะ-นาม แต่ “สรรพสัตว์” อ่านว่า สัน-พะ-สัตว์

“สमान” อ่านว่า สะ-หฺมาน แต่ “สमानฉันท” อ่านว่า สะ-มา-นะ-ฉัน

“กรมพระยา” อ่านว่า กรม-พระ-ยา แต่ “กรมขุน” อ่านว่า กรม-มะ-ขุน

“อัครี” อ่านว่า อัก-รี แต่ “อัครี” อ่านว่า อัก-คะ-รี

(ข) พยัญชนะบางตัวอ่านออกเสียงได้หลายเสียง เช่น

“ฉศก” อ่านว่า ฉอ-ศก แต่ “ฉพิกัญญา” อ่านว่า ฉะ-ละ-ภิกัญญา

“บัณญัติ” อ่านว่า บัน-ดิด แต่ “กุกชล” อ่านว่า กุก-หม

“สมุทรเจดีย์” อ่านว่า สะ-หมุด-ทะ-ระ-เจ-ดี แต่ “ทรชน” อ่านว่า ทอ-ระ-ชน และ “ทราบ” อ่านว่า ชาว

- (ค) คำบางคำอ่านได้ ๒ อย่าง เช่น
“เทศนา” อ่านว่า เท-สะ-นา หรือ เทด-สะ-หนา
“ภรรยา” อ่านว่า พัน-ยา หรือ พัน-ระ-ยา
- (ง) พวกคำพ้องรูปอ่านได้หลายอย่างแล้วแต่ความหมายหรือคำห่อคล้อง (โปรดดู เอกสารอ้างอิง (๕) หน้า ๖-๘) เช่น
ใน “เพลาเกี่ยวหนักในเพลาเช้า” เพลา คำแรกอ่านว่า เพลา ตามแบบอักษรควมกล้า แต่ เพลา คำหลังอ่านว่า เพ-ลา
- (จ) คำที่มีใช้คำพ้องบางคำอ่านได้หลายอย่าง แล้วแต่ความหมาย เช่น
“พยาธิ” อ่านว่า ทะ-ยา-ธิ ในความหมายว่าความเจ็บไข้ แต่อ่านว่า ทะ-ยาด ในความหมายว่าเป็นตัวเชื้อโรค
- (ฉ) คำที่มาจากภาษาบาลี สันสกฤต และ อังกฤษ บางคำอ่านออกเสียงไม่ตรงกับรูป คือ เขียนอย่างหนึ่งอ่านอย่างหนึ่ง เช่น
“เพชร” อ่านว่า เพ็ด ไม่อ่านว่า เพด หรือ เพ-ซอน
“ซอด้ก” อ่านว่า ซ้อก ไม่อ่านว่า ซอก
- (ช) คำบางคำอ่านตามความนิยม ไม่อ่านตามหลักเกณฑ์ เช่น
“กัณยาน” อ่านว่า กัน-ยา-ยน ไม่อ่านว่า กัน-นุยา-ยน ซึ่งออกเสียงตัวสะกดคว้ย
“ลพบุรี” อ่านว่า ลบ-บุ-รี ไม่อ่านว่า ลบ-พะ-บุ-รี ตามแบบคำสมาสโดยทั่วไป

เรื่องหลักเกณฑ์การอ่านคำไทยซึ่งไม่
ค่อยจะคงเส้นคงวาในบางกรณีนั้น อาจารย์
ภาษาไทยหลายท่านยอมรับว่าเป็นเรื่องสนุก
เพื่อสนับสนุนข้อกล่าวอ้างนี้ ผู้เขียนขอคัดส่วน
หนึ่งในคำตอบปัญหาภาษาไทยของอาจารย์
เปลื้อง ณ นคร (เอกสารอ้างอิง (๒๐) หน้า ๑๒๐)
มาเป็นตัวอย่างข้างล่างนี้
“มีพดลอยู่อย่างหนึ่ง คือ อ นำ ย นั้น
ตามรูป อยา เราอ่าน อะ-ยา เช่น ที่แสดงการผัน
ในอักษรวิธี่ว่า อยา อย่า อย้า อย๊า อย๋า นั้น เรา

ต้องอ่าน อะ-ยา ให้มีเสียง อะ อยู่หน้า เช่น
อนึ่งอล่องฉ่อง อลิ่งฉิ่ง แต่มียกเว้นคือ อยู่อย่า
อย่าง อยาก ส่วน ห นำนั้น เสียง ห จมอยู่ในตัว
อักษรเดี่ยวซึ่งกลายเป็นเสียงจัตวา เช่น หมา ไม่
อ่าน หะ-มา

“ดูก็สนุกดี แต่ถ้าท่านไม่สนุก และท่าน
จะสอบ พ.กศ. ก็เห็นจะจอกแน่”

อีกท่านหนึ่งที่มีความเห็นทำนองเดียวกัน
นั่นก็คือ แสงทอง ซึ่งได้กล่าวไว้เป็นข้อความ
ตอนหนึ่ง (ในเอกสารอ้างอิง (๑๕) หน้า ๕๖)
ว่า

“...คำใช้สระ เอิง เอ็น เอิก เอ็ด
เอิบ เรากออกเสียงยาวกันมากกว่าเสียงสั้น เพียง
คำไทยแท้ ๆ จัดเป็นหมวดหมู่เข้าแม่ ก กา กน
วลา ได้เรียบร้อยแล้ว ก็มีการอ่านออกเสียงลักลัก
กันอีกมาก ยิ่งคำที่เรากลืนมาแล้วอีกเล่า เช่น
ประโยชน์ อ่านว่า ประโยชน์ แต่ประยุทธ์ ไม่มี
เสียง ห นำ ประวัติ ออกเสียง ประหวติ แต่
ประวิช คงเป็น ประวิช คำที่ยกมาเป็นตัวอย่าง
เล็กน้อยทั้งหลายเหล่านี้ ถ้าไม่ได้เรียนมาจาก
ครูบาอาจารย์หรือความเคยชินแล้ว ก็ไม่ได้รู้ด้วย
กฎเกณฑ์อันใดเลย ภาษากับหนังสือไทยในเรื่อง
นี้ก็ยังจะสนุกกันต่อไป”

ในอีกแห่งหนึ่ง แสงทอง (เอกสารอ้างอิง
(๑๖) หน้า ๔๒๔) ได้กล่าวไว้ว่า

“ถ้าท่านเห็นคำ ฉมบ ฉมวก ฉมวย ฉม้ง
ฉมัน ก็ยอมอ่าน ฉะหมบ ฉะหมวก ฉะหมวย

ฉะหม้ง ฉะหมั่น โดยลำดับ แต่พอมาถึง ฉมา
ต้องอ่านว่า ฉะมา เสียแล้ว เป็น คำบาลี แปลว่า
แผ่นดิน ดูก็ทำให้งงไปได้ แต่ก็สนุกดี”

สรุปว่าการอ่านภาษาไทยมีเรื่องสนุกอยู่
ตรงที่มีกรณียกเว้น ไม่เดินตามกฎ ถ้าจะถาม
ว่าการอ่านในกรณีใดได้รับสิทธิ์ยกเว้นมากที่สุด
ผู้เขียนคิดว่าคำตอบควรจะเป็นกรณีของการ
อ่านคำประพันธ์ประเภทร้อยกรอง ซึ่งมุ่งอ่าน
ให้ได้ตามบังคับสัมผัส บังคับครุหลุ หรือบังคับ
เสียงสูงต่ำเป็นสำคัญ ดังตัวอย่างต่อไปนี้ (จาก
เอกสารอ้างอิง (๒) หน้า ๖๘๙ และ ๗๐๐
และเอกสารอ้างอิง (๒๐) หน้า ๒๔๙)

ได้ฟังคำกึ่งน้ำอมฤต ชโลมจิตโศกเศร้า
บรรเทาหาย

(อ่าน-ฤต เป็น ริด แทนที่จะอ่านเป็น
ริด อย่างปกติ)

ผ่องพรรณพระจันทร์จะเปรียบ บมิเทียบ
มิเทียบทัน

(อ่าน จันทร์ เป็น จัน-ทะ-ระ แทน
ที่จะอ่านเป็น จัน-ทอน)

บัดนั้น ประชาชนคนคูกอนิษฐ์ เห็น
เหาะทั้งสองข้างต่างมีฤทธิ์

(อ่าน-นิษฐ์ เป็น หนิด แทนที่จะอ่าน
เป็น นิด)

ฯลฯ

ในทางปฏิบัติ คำที่มักทำให้เกิดเรื่อง
สนุกขึ้นในการอ่านส่วนใหญ่จะเป็นคำพ้องรูป
หรือมีฉะนั้นก็เป็นคำหลายพยางค์ที่อาจประสม
อักษรให้อ่านได้หลายแบบ ยกตัวอย่างเช่น

“นั่งตากลม” บางคนอ่านเป็น นั่ง-ตาก-ลม
แทนที่จะเป็น นั่ง-ตาก-ลม

“นายอาจอง” (ชื่อคน) บางคนอ่าน
เป็น นาย-อา-จอง แทนที่จะเป็น นาย-
อาจ-อง

“นายพรหมา” (ชื่อคน) บางคนอ่านเป็น
นาย-พร-หมา แทนที่จะเป็น นาย-พร-มา
(สำหรับชื่อหลังนี้ ถ้าเจ้าของชื่ออยู่ใกล้ ๆ คน
ที่อ่านควรระวังให้มาก)

คำที่น่าสนุกอีกพวกหนึ่งเห็นจะได้แก่คำ
ที่เรามักอ่านกันตามความเคยชิน แต่ผู้เชี่ยวชาญ
ทางด้านภาษากลับแนะนำว่าควรอ่านอีกแบบ
หนึ่ง ยกตัวอย่างคำว่า “ทินมณีกรอด” (ชื่อ
ตัวละครในวรรณคดี เรื่องราชาธิราช) และ
“ฉลากบาง” (เรื่องนิตหนึ่ง) ซึ่งคนส่วนมาก
อ่านเป็น ทิน-มณี-กรอด และ ฉลาก-บาง
นั้น อาจารย์ภาษาไทยที่รัฐภาษามอญตีท่านหนึ่ง
เสนอแนะว่าน่าจะอ่านเป็น ทิน-มณี-กรอด
และ ฉลา-กบาง ตามลำดับ อีกคำหนึ่งก็คือ
“ไสล” ซึ่งคนส่วนมากอ่านว่า สะ-ไหล นั้น
ท่านผู้รูปร่างท่านเห็นว่าจะอ่านเป็น ไส-ละ
(เอกสารอ้างอิง (๑๕) หน้า ๑๐๑)

เท่าที่ได้กล่าวถึงการอ่านมาแล้ว ผู้เขียน
ได้ละไว้ในฐานที่เข้าใจว่าเป็นเรื่องของชาวภาค
กลางอ่านหรือพูดภาษาไทยภาคกลางเท่านั้น
ความจริงถ้าให้ชาวภาคอื่นมาอ่านหรือพูดภาษา
ไทยภาคกลางแล้ว ก็คงพบว่ามีความสนุกอีก
มาก ทั้งนี้ก็เพราะคนที่มาจากบางภาคของ
ประเทศไทย มักจะอ่านหรือพูดภาษาไทย
ภาคกลางเพี้ยนไปบ้าง ยกตัวอย่างเช่นคนทาง
ภาคใต้มักออกเสียง ง เป็น ฮ (อ่าน ง เป็น ฮ)
ออกเสียง ฟ เป็น กว (อ่าน ไฟฟ้า เป็น
ไฟควัว) เป็นต้น ผู้เขียนบทความนี้เป็นชาว
ใต้โดยกำเนิด และเคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับ
เรื่องการอ่านออกเสียงเพี้ยนอยู่บ้างเหมือนกัน
ตอนที่ผู้เขียนเข้ามาเรียนต่อชั้นเตรียมอุดม-
ศึกษาในกรุงเทพฯ เมื่อประมาณ ๒๐ ปีมาแล้ว
นั้น ผู้เขียนเคยทำให้เพื่อนร่วมชั้นเรียนได้รับความ
สนุกสนานไปโดยไม่ตั้งใจหลายครั้งที่เดียว
ทางฝ่ายชาวอีสานนั้นเล่าก็มีปัญหาในการอ่าน
ภาษากลางไปอีกแบบหนึ่ง ผู้เขียนขอคัดข้อความ
จากหนังสือของเปรียญ ๗ (เอกสารอ้างอิง
(๑๓) หน้า ๑๕๓) ซึ่งกล่าวถึงประวัติความเป็นมา
ของชื่อจังหวัดหนองคาย (จากชื่อเดิมว่า
หนองควาย) มาแสดงไว้เป็นตัวอย่างดังนี้

“ก็แลชาวอีสานนั้นพูดอักษรกล่าไม่เป็น
พูดคำว่า “กล้วย” เป็น “ก้วย” พูดคำว่า “ความ”
ว่า “ควม” และพูดคำว่า “ควาย” เป็นอย่างอื่น

เพราะเหตุนี้ มาถึงรัชกาลที่ ๓ หรือที่ ๔ จำไม่ได้แน่ ทางราชการสมัยนั้น จึงให้ตัดวแหวนที่คำว่าควาย (ในชื่อเมืองหนองควาย) ออกเสีย กลายเป็น “หนองคาย” มาจนบัดนี้”

เรื่องของอักษรวิธียังไม่จบ เพราะยังมีเรื่องของการแปลงอักษร แปลงคำและการสนธิคำอยู่อีกรวม ๒ เรื่อง ในเรื่องของการแปลงอักษรทั่ว ๆ ไปนั้น ตำราภาษาไทยมาตรฐาน (เช่นเอกสารอ้างอิง (๑) หน้า ๒๙-๔๑ และเอกสารอ้างอิง (๒) หน้า ๑๐๙-๑๖๗) ได้ให้รายละเอียดไว้เป็นอย่างดีอยู่แล้ว ผู้เขียนไม่จำเป็นต้องนำมากล่าวอีก แต่ที่จะกล่าวถึงก็คือเรื่องของการแปลงอักษรจนเกินความพอดีซึ่งเป็นเหตุให้ผู้มอง และเรื่องของการแปลงคำจากภาษาต่างประเทศ สำหรับเรื่องแรกนั้นผู้เขียนใคร่ขอให้ท่านผู้อ่านได้ฟังความเห็นของท่านผู้รู้ท่านหนึ่ง คือแสงทอง (เอกสารอ้างอิง (๑๗) หน้า ๘๗) โดยตรงดังนี้

“สิทธิ (ของนักประพันธ์) อีกอย่างหนึ่งคือ แปลงคำ การแปลงคำถ้าทำพอสมควรประมาณตามระเบียบประเพณีที่พอทำเนา เช่น บुरาน

แปลงเป็น บูราณ โบราณ เป็น เบาราณ ก็คืออยู่ แต่ถ้าจะแปลง กुरु เป็น โคโร เคาเรา เป็น กัรวัว เช่นนี้ แม้พอจะแปลงได้ก็ดูเป็นการผาดแปลงอย่างวิถาวรอย่างไรอยู่”

ในเรื่องของการแปลงคำจากภาษาต่างประเทศนั้น ปัจจุบันนี้ ได้มีผู้ค้นคว้ารวบรวมวิธีการแปลงและคำที่ได้มาจากการแปลงนั้นเอาไว้แล้ว (โปรดดูหนังสือของ วิจิตรวาทกิจ (๒๒) เป็นตัวอย่าง) เรื่องสนุกที่เกี่ยวกับคำแปลงจากต่างประเทศเป็นผลมาจากความขำคิดขำคืดเปลี่ยนแปลงของคนไทยสมัยก่อน ซึ่งพยายามแปลงคำภาษาต่างประเทศที่ออกเสียงยากให้กลายเป็นคำในภาษาไทยที่ออกเสียงได้ง่าย ภาษาต่างประเทศที่มีคำให้ไทยเรานำมาใช้นี้ได้แก่ภาษาจีน ซวา-มลายู ทมิฬ เขมร พม่า มอญ ญี่ปุ่น โปรตุเกส ฝรั่งเศส เปอร์เซีย อาหรับ บาลี สันสกฤต และภาษาอังกฤษ ในที่นี้ผู้เขียนจะขอยกตัวอย่างเฉพาะคำแปลงประเภทคำเพี้ยนและคำลากเข้าความที่มาจากภาษาอังกฤษ ซึ่งเคยมีใช้เมื่อราว ๑๐๐ กว่าปีมาแล้วเท่านั้น (จากเอกสารอ้างอิง (๘) หน้า ๑๙)

คำเพี้ยน

telegraph	ทับศัพท์เป็น	“เตเลกราฟ”	เพี้ยนเสียงไปเป็น	“ตะแล็บแก็บ”
station	„	“สเตชัน”	„	“สะเตแท่น”
phosphorus	„	“ฟอสฟอรัส”	„	“ฟาสุภเวศ”

ฯลฯ

คำลากเข้าความ

madam	ลากเข้าความเป็น	หมาดำ	government	ลากเข้าความเป็น	กัณฑ์มัน
credential	„	กระดานแฉน	catalogue	„	คัตลอก
Bradley	„	ปลัดเล	James Brook	„	เยสับปุรุช
Rankin	„	แร้งกิน	Macfarland	„	แมกฟาลัน

ฯลฯ

คำที่เพี้ยนมาจากภาษาอังกฤษ บางคำไม่
 ใ้ส่หมายไปตามกาลตามสมัยอย่างคำที่ได้แสดง
 ไว้ข้างบนนี้ คำเพี้ยนจากภาษาอังกฤษที่ยังคงมี
 ใช้อยู่ในภาษาไทยได้แก่คำว่า ก๊อก (จาก cock)
 เซ็น (จาก sign) เหี้ยอก (จาก jug) และ คัดชู
 (จาก court shoe) เป็นต้น ส่วนคำลากเข้า
 ความนี้ปัจจุบันนี้ไม่มีแล้ว ทั้งนี้เพราะประ-
 ชาชนโดยทั่วไปมีความรู้ภาษาอังกฤษดีกว่าเมื่อ
 ก่อน และมีหลักเกณฑ์เรื่องการทับศัพท์คำใน
 ภาษาอังกฤษบังคับอยู่ในสมัยก่อน อย่างเช่น
 ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า
 เจ้าอยู่หัวนั้น ชื่อแปลก ๆ ของชาวต่างประเทศ
 ที่เข้ามาในประเทศไทยเราเคยเป็นเหตุของเรื่อง
 ขำขันในวังหลวงมาแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
 ชื่อของเซอร์ เจมส์ บรั๊ก ซึ่งคนไทยในสมัย
 รัชกาลที่สามลากเข้าความเป็น เยสับปุรุช ดังที่
 แสดงไว้ข้างบนนั้น คนไทยในสมัยรัชกาลที่
 ห้าได้เขียนเป็น “ซีจ่าปลุก” ก็มี ที่ได้เขียนเป็น
 “ครือคะรี” ไปก็มี (โสมทัท เทเวศร์ (๒๔)
 หน้า ๗๓) ผู้เขียนบทความนี้เมื่อได้ทราบวิธี

การเรียกชื่อชาวต่างประเทศของคนไทยในสมัย
 เมื่อ ๑๐๐ กว่าปีแล้ว ก็รู้สึกดีใจแทนฝรั่งบาง
 คนที่ไม่ได้พลัดเข้ามาเมืองไทยในสมัยนั้น โดย
 เฉพาะก็คือฝรั่งที่มีนามสกุลว่า Goldstein และ
 Barkhausen เป็นต้น

ในตอนนั้นก็ถึงเรื่องของการสนธิคำใน
 ภาษาไทย การสนธิก็คือการเชื่อมคำตั้งแต่ ๒
 คำขึ้นไปให้ติดเนื่องเป็นคำเดียวกัน โดยมีการ
 เปลี่ยนแปลงรูปอักษรในระหว่างคำ ดังตัวอย่าง
 เช่น มหา+โอฬาร เป็น มหาโอฬาร เป็นต้น
 (รายละเอียดของการสนธิคำมีอยู่ในตำราภาษา
 ไทยทั่ว ๆ ไป เช่นเอกสารอ้างอิง (๑) หน้า
 ๔๑-๔๓ และเอกสารอ้างอิง (๒) หน้า ๑๖๗-
 ๑๗๖) เงื่อนไขที่สำคัญของการสนธิคำมีอยู่ว่า
 คำที่จะมาสนธิกันได้นั้นจะต้องเป็นคำที่มาจาก
 ภาษาบาลีหรือสันสกฤตเท่านั้น (เช่นเดียวกับ
 การสมาสคำ) คำไทยแท้หรือคำไทยที่มาจาก
 ภาษาอื่นจะสนธิกันเองหรือสนธิกับคำที่มาจาก
 ภาษาบาลีและสันสกฤตไม่ได้ (ยกเว้นคำว่า
 กระจายอาหาร ซึ่งมาจาก กระจาย + อาหาร)

เงื่อนงำดังกล่าวนี้ผู้รู้ทางภาษาคงจะตั้งขึ้นไว้ เพื่อป้องกันความจลาจลวุ่นวายทางอักษรวิธีนั้นเอง หากไม่แล้วภาษาไทยเราก็คงมีคำแปลกหูแปลกตาเกิดขึ้นมากมายเป็นแน่ แสงทอง ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ไว้ (ในเอกสารอ้างอิง (๑๕) หน้า ๙๐) ว่า

“คำสนธิใช้แต่คำในภาษาบาลีสสกฤตสนธิกันเท่านั้น จะเอาคำไทยเข้าสนธิด้วยไม่ได้ เพราะฉะนั้น พล่านาจ วรวิไพ จึงไม่ถูก มิฉะนั้นคำ เช่น นายอำเภอ กินาหาร ตวากาศ ก็จะไม่ปรากฏตาขึ้น”

เรื่องสนทอย่างอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคำสนธินี้ก็พอจะมีอยู่บ้าง อย่างเช่นในการวิเคราะห์แยกคำสนธิออกเป็นคำศัพท์ย่อย ผู้วิเคราะห์บางคนพยายามวิเคราะห์คำออกไปในแง่มุมต่าง ๆ ทำให้ความหมายของคำสนธิผิดแปลกแตกต่างกันไป ตัวอย่าง (จากเอกสารอ้างอิง (๒๑) หน้า ๔๖๒) เช่นคำว่า “แพทยา-คุณ” คำคำนี้มีผู้พยายามแยกเป็น แพทย + อคุณ (แปลว่าไม่มีคุณทางหมอเลย) แทนที่จะแยกเป็น แพทย + อาคุณ (ซึ่งแปลว่ามีคุณยิ่งทางหมอ) อีกเรื่องหนึ่ง คำประสมในภาษาไทยบางคำมีลักษณะคล้ายกับจะเป็นคำสนธิ แต่เมื่อลองแยกเป็นคำศัพท์ย่อยดูแล้วกลับแปลได้ความหมายต่างกับที่เข้าใจกันอยู่อย่างสิ้นเชิง ตัวอย่าง

(จากเอกสารอ้างอิง (๑๒) หน้า ๖๔-๖๕) เช่น คำว่า “ทัศนاجر” ซึ่งใช้กันในความหมายว่า “ไปตุ” นั้น ถ้าลองวิเคราะห์แยกศัพท์แบบสนธิแล้วก็จะได้เป็นทัศน + อจร ซึ่งแปลว่าไม่ไปตุ หรือมิฉะนั้นก็เป็น ทัศน + อาจร ซึ่งแปลว่า มาตุ คำไทย เช่น ทัศนاجر นี้อาจจะเป็นคำที่น่าสนุกในปัจจุบันก็จริง แต่ในอนาคตอีก ๕๐ หรือ ๑๐๐ ปีข้างหน้าผู้ใช้ภาษาไทยสมัยนั้นอาจจะอ่านแล้วงงและไม่รู้สึกสนุกด้วยก็อาจเป็นไปได้

ผู้เขียนตั้งใจว่าจะยุติเรื่องสนุกในอักษรวิธีไว้เท่านี้ แต่บังเอิญได้อ่านพบข้อสังเกตเกี่ยวกับคำที่ประกอบด้วยอักษรบางตัว ซึ่งเมื่อพิจารณาดูแล้วก็เห็นว่าสนุกดีเหมือนกัน จึงได้คัดลอกมาเสนอไว้ด้วย (จากเอกสารอ้างอิง (๗) หน้า ๑๑, (๑๖) หน้า ๒๙๓ และ (๒๓) หน้า ๑-๒, ๑๑-๑๓ และ ๑๘-๒๓) เป็นการแถมท้าย คือ

- ๑) คำที่ขึ้นต้นด้วยอักษรควบกล้ำ กล จะมีความหมายไปในทางเคลื่อนที่ทงนั้น เช่น เคลื่อน คล้อย คลาน คลึง เคล้า เคลี้ย
- ๒) สระ เอ ผสมกับพยัญชนะใดก็ตาม จะให้คำที่มีความหมายไปในทางไม่ตรงทงนั้น เช่น เก เข เซ เป้ เย้ เห ฯลฯ แต่มีตรงอยู่ตัว

- เดียวและตรงจริง ๆ ไม่มีอะไร
ตรงเท่า คือ เค้
- ๓) คำที่มีเสียงสระ ออ มี ม สะกด
มักจะแสดงถึงสิ่งที่กลม ๆ เป็นวง
หรือคู้เข้าหากัน เช่น บ้อม น้อม
ค้อม อ้อม ล้อม
- ๔) คำที่มีเสียงสระ แอะ มักมีความ
หมายไปในทางทำให้หลุดออก
แยกออก เช่น แปะ ซ้ำแหละ
แหะ แคะ แงะ แชะ
- ๕) คำที่มีเสียงสระ อา มี บ สะกด
จะทำให้เกิดคำที่มีความหมายว่า
ซ้อนทับกัน เช่น กาบ ฉาบ ทาบ
นาบ สาบ (ของเสื่อ)
- ๖) เสียง ย แสดงอาการเคลื่อนไหว
ไม่อยู่นิ่ง เช่น ยงโย่งหยก หยุก
หยิก หยับหยับ ยักแย้ยกยัน
หย็องเหย็ง โหยง
- ๗) เสียง ง ให้ความหมายว่าไม่ตรง
ม้วนงอที่ปลาย เช่น งุ่ม งอง หงิก
งอ ง้อม ง้า
- ๘) เสียง พ และ ว แสดงลักษณะ
ของแสง เช่น พร่างพร้อย พราย
แพรว พราว แว่ววับ แว่ววาว
วอมแววม
- ๙) เสียง อ มักมีความหมายไปใน
ทางกลม ๆ อ้วน ๆ เช่น อ้วน
โอ่ง อวบ อูม อิ่มเอิบ อึ้งอ่าง
- ๑๐) เสียง ข และ ค มักมีความหมาย
ไปในทางโกรธ ไม่พอใจ เช่น
ขุ่น แค้น ขิง เคียด ขัดเคือง
- ๑๑) คำที่ขึ้นต้นด้วย ห และ ฮ มัก
แสดงเสียงที่เปล่งออกมาเพื่อบ่ง
บอกอารมณ์ หรือเลียนเสียง
ธรรมชาติ เช่น ฮะ ฮะ ฮา ฮ้า
ฮี हा ฮือ ฮือ หือ ฮือ ฮัย ฮัย
ฮั่ว ฮึม โฮ ๆ ฮูม โฮกเฮ้
- ๑๒) เสียงพยัญชนะ บ และ ย มัก
แสดงสภาพผิดปกติในลักษณะ
ต่าง ๆ เช่น บบ บุ่ม บู้ เบ้ บิด
เบน เบี้ยว เบะ บิ่น เบอะ เบ้อ
เย้ โย้ ยูป ยู่ เย็น ย่น ยับ ยู่ยี้

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เอกสารอ้างอิง

- (๑) อุปกิตศิลปสาร, พระยา. *หลักภาษาไทย*. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๒
หน้า ๒๙-๔๑, ๔๑-๔๓, ๕๐-๕๘
- (๒) กำชัย ทองหล่อ. *หลักภาษาไทย*. กรุงเทพมหานคร : รวมสาส์น, ๒๕๐๙, หน้า ๔๖-๔๘,
๕๘-๗๘, ๑๐๙-๑๗๖, ๖๘๑-๗๕๔
- (๓) แสงศิลป์ แฟงแอม. *วิธีเรียนภาษาไทย เฉพาะพวกที่ใช้สับสน*. กรุงเทพมหานคร : รวม
สาส์น, ๒๕๒๑, หน้า ๑-๑๗, ๑๘-๙๘, ๑๔๓-๑๔๖
- (๔) ชิต ภิบาลแทน. *พจนานุกรมไทย ฉบับคำพ้อง*. กรุงเทพมหานคร : อักษรบัณฑิต, ๒๕๒๐
- (๕) แสงศิลป์ แฟงแอม. *วิธีเรียนภาษาไทย เฉพาะคำพ้องรูปและพ้องเสียง*. กรุงเทพมหานคร:
รวมสาส์น, ๒๕๒๑, หน้า ๖-๘, ๙-๘๒
- (๖) แสงศิลป์ แฟงแอม. *วิธีเรียนภาษาไทย เฉพาะคำคล้าย*. กรุงเทพมหานคร : รวมสาส์น,
๒๕๒๑, หน้า ๙-๑๐๐
- (๗) ประจักษ์ ประกายพิทยากร. *ภาษาไทยนี้คือจริงแอะ*. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนบุ๊กส์โตร์,
๒๕๑๗, หน้า ๑-๔, ๑๑
- (๘) มงคล เกษนครินทร์. *การรวบรวมและวิเคราะห์ศัพท์เทคนิคแปลทางวิศวกรรมไฟฟ้าซึ่ง
ใช้ในตำราที่เขียนเป็นภาษาไทย*. รายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพมหานคร :
ฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๓, หน้า ๑๗-๔๖, ๒-๔, ๑-๙
- (๙) ทินวัฒน์ มฤคพิทักษ์. ผู้ดำเนินการอภิปราย. *วัฒนธรรมไทยเสื่อมเพราะการโฆษณาจริงหรือ
วารสารราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพมหานคร : ราชบัณฑิตยสถาน, ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๓,
๒๕๒๔, หน้า ๗๕
- (๑๐) ทินวัฒน์ มฤคพิทักษ์. เรื่องเดียวกัน. ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๑, ๒๕๒๕, หน้า ๕๐
- (๑๑) ทินวัฒน์ มฤคพิทักษ์. เรื่องเดียวกัน. ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๒, ๒๕๒๕, หน้า ๖๐-๖๔
- (๑๒) นายหงทหงิด และ ภาษิต จิตรภาษา. *พูดจาภาษาไทย*. กรุงเทพมหานคร : การเวก,
๒๕๒๑, หน้า ๖๔-๖๕, ๖๘-๗๒, ๑๒๙-๑๓๐
- (๑๓) เปริชญ ๗. *พูดไทย-เขียนไทย*. กรุงเทพมหานคร : สวนหนังสือ, ๒๕๒๒, หน้า ๑๒๖,
๑๕๓

- (๑๔) จำนงค์ ทองประเสริฐ. *ภาษาของเราชุดที่ ๑*. กรุงเทพมหานคร : แพรวพิทยา, ๒๕๑๖, หน้า ๒๓-๒๘
- (๑๕) แสงทอง. *ภาษาและหนังสือ เล่ม ๑*. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๐๔, หน้า ๕๖, ๙๐, ๑๐๑, ๑๒๘-๑๓๙, ๑๗๔-๑๙๙, ๓๑๒
- (๑๖) แสงทอง. *ภาษาและหนังสือ เล่ม ๒*. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๐๔, หน้า ๑๑๕-๑๒๐, ๒๙๓, ๔๑๔-๔๒๑, ๔๒๔
- (๑๗) แสงทอง. *ภาษาและหนังสือ เล่ม ๓*. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๐๔, หน้า ๘๗
- (๑๘) สมปรารถนา บุณนาค. *แบบเขียนภาษาเทคนิคสำหรับการถ่ายทอดวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อความมั่นคงของชาติ*. กรุงเทพมหานคร ๒๕๒๐, หน้า ๒๙-๓๒
- (๑๙) สิริ เปรมจิตต์. *ผลงานของปรีณัฐวรรณ พลตรีพระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ประจักษ์พิทยา, ๒๕๑๖, หน้า ๒๙-๓๒
- (๒๐) เป็ลื่อง ณ นคร. *ปัญหาภาษาไทย*. กรุงเทพมหานคร : รวมสาส์น, ๒๕๑๖, หน้า ๑๒๐, ๒๔๙
- (๒๑) เป็ลื่อง ณ นคร. *ตอบปัญหาภาษาไทย*. กรุงเทพมหานคร : รวมสาส์น, ๒๕๒๔, หน้า ๑๔๓-๑๔๔, ๔๖๑-๔๖๒
- (๒๒) วิจิตรา แสงพลสิทธิ์. *ความรู้เรื่องภาษาต่างประเทศในภาษาไทย*. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๔
- (๒๓) พ. นววรรณ. *การใช้ภาษา*. กรุงเทพมหานคร : บริษัทการพิมพ์สตรีสาร, พิมพ์ครั้งที่ ๕, ๒๕๒๐, หน้า ๑-๒, ๑๑-๑๓, ๑๘-๒๓
- (๒๔) โสมทัต เทเวศร์. *เกร็ดภาษาหนังสือไทย*. กรุงเทพมหานคร : แพรวพิทยา, ๒๕๑๒, หน้า ๗๓

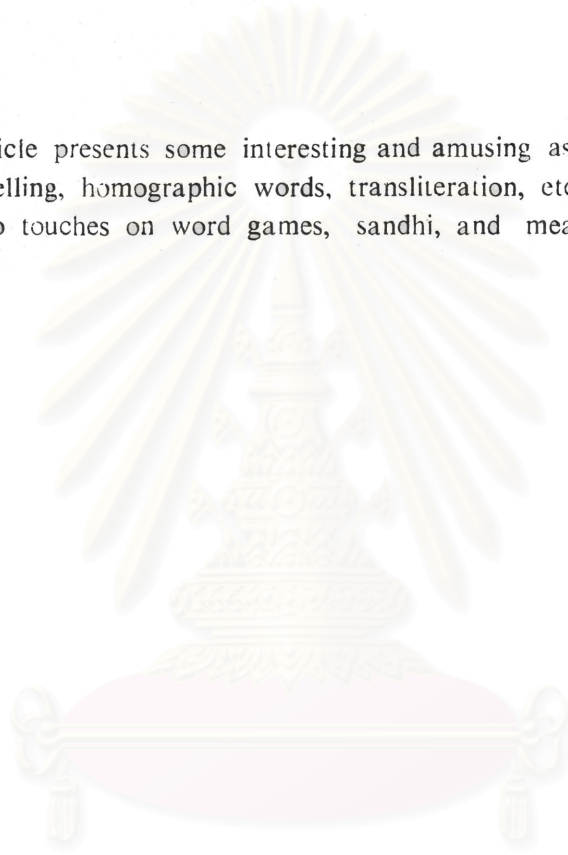
สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Fun With Thai Language : The System of Writing

by Mongkol Dejnakarindra

Abstract :

This article presents some interesting and amusing aspects of the shapes of the letters, the spelling, homographic words, transliteration, etc. in the Thai system of writing. It also touches on word games, sandhi, and meanings of some spoken sounds.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย